

København 19.12.2023

### Til Domstolsstyrelse med kopi til Folketingets retsudvalg

Dette er en domsmands refleksioner over sine iagttagelser i Københavns Byret lidt i lyset af alt der nu tilføres en ikke ubetydelig mængde ressourcer til domstolssystemet.

Jeg vil gerne starte med og sige at jeg er overrasket over at domstolssystemet på Nytorv på mange måder fungerer som om vi levede i en tid der ligger forud for min egen skoletid og jeg er trods alt en mand på snart 79.

Det første der slår en når man er kommet til retten er de store søjler og en trappe der næsten skal bestiges og dernæst en kæmpe hal med højt til loftet som i en katedral. Når man kommer ind i de enkelte retslokaler oplever man jo også noget som tilhører i en svunden tid blandt andet ved at dommere og domsmænd/nævninge alle sidder hævet over de tiltalte, forsvarer og anklager samt eventuelle vidner.

I første instans troede jeg at det var fordi lokalerne havde mange år på bagen og at arkitekturen tilhørte en svunden tid. Det er desværre ikke tilfældet idet de nyindrettede retslokaler i Frederiksberggade er indrettet på samme måde.

En ting er indretningen en anden ting er ånden der hersker og her må man beklageligvis konstatere at den også et tilhøre en svundne tid og man mangler stort set kun parykkerne for at billedet "passer".

Selve retssagerne bliver styret på samme måde som en af de skrappe lærere ville have gjort i min skoletid med, at alle rejser sig op og venter på at dommere m.m. er kommet på plads hvorefter dommeren meddeler, at nu må man gerne sætte sig ned. Der er også en fast rækkefølge med hvem der kommer ind hvornår og der er faktisk en ansat til at dirigere tropperne når der er tale om en større sag med nævninge som fare fra gruppe til gruppe og får disse linet op og som så efterfølgende kommer og nærmest føre grupperne til deres pladser i en fastlagt rækkefølge.

Domsmænd og nævninge får ikke forlods oplysninger om hvad sagen drejer sig om bortset fra en evt. henvisning til den § der er overtrådt, men der ligger på de større sager en mappe med lidt forskellige papirer herunder de gammeldags folie ark som man kan gøre notater på, blyant, kuglepen, markeringspen samt de gule post it på de forudbestemte pladser.

Intet af det materiale må af domsmænd eller nævninge fjernes fra lokalet ligesom man nå sagen slutter ikke må tage noget med sig hjem heller ikke sine egne noter eller det udleverede materiale som jeg går ud fra er offentligt tilgængeligt andetsteds. Når der er pauser bliver man i øvrigt gelejdet ud i et sidelokale i en forudbestemt rækkefølge af enten en ansat til formålet eller af dommeren.

Hvis sagen strækker sig over flere retsdage ville en ansat ordne papirerne således at der ligger en ordnet mappe næste gang man kommer med ny spidsede blyanter og man må f.eks. heller ikke tage mappen med ind til votering. Den bliver bragt ind af en medarbejder. Her gøres der også forskel på en juridisk dommer og så domsmænd idet dommerne får en udskrift af til gennemlæsning men domsmænd må nøjes med at høre efter og så efter bedste hukommelse kommenterer tingene.

Det slår også en som mig, at der både er en medarbejder fra fængselsvæsenet og en betjent til stede under hele sagens behandling i retten når der er tale om at den tiltalte er varetægtsfængslet. Set fra min stol bruges der uanede ressourcer også i politiet og i fængselsvæsenet på det stedets værelse samt til transport

til retten hvilket blandt andet ses af det billede jeg tog under en af mine retsdage af bilparken ude foran domhuset.

Selve behandlingen af sagerne i retten mener jeg også man kunne se lidt på herunder især det at anklager og forsvarer får gennemgået sagen inden retsmødet, således, at det sikres at der er det der skal til for at sagen kan gennemføres er der, og her fornemmer jeg at retten er meget large med at acceptere, at yderligere forhold skal søge klarlagt eller yderligere vidner skal indkaldes.

Indkaldelse systemet er også noget som vi domsmand tit snakker om. En domsmands deltagelse i en given sag aftales normalt telefonisk ved at en medarbejder fra retten kontakter domsmanden og forespørger om hun/han kan deltage. Kort tid efter modtager man via e-boks en bekræftelse på aftalen og så skulle den ting sådan set være klaret. Men nej det er den ikke idet der kommer efterfølgende remindere i e-boks og vi får 2-3 sms'ere med påmindelse. Disse mangler dog det vi alle er interesseret i nemlig hvor og hvornår.

Hvorfor skal en domsmand gennem security – svarende til den der er i lufthavnen - når en advokat eller en anklager blot viser sit kort. Jeg vil tro at det er de færreste domsmænd der har skumle hensigter og har planer om at sprænge domhuset i luften. En ligestilling vil kunne spare ressourcer og reducere en domsmands evt. ubehag ved et sådant system.

Man kan også spørge sig selv og det er rimeligt at vagtpersonalet udspørger de mennesker der kommer i retten om deres ærinde. Mig bekendt er der fri og uhindret adkomst bortset fra at døre kan være lukket helt eller delvis i en konkret sag.

Jeg kender ikke noget nærmere til arbejdstider med mere i retten, men det har slået mig at der stort set ikke er nogen retsmøder der starter før cirka 9:30 med mindst 1 times frokostpause og en sluttid omkring kl. 15 og det skulle set med mine øjne gøre det muligt at presset lidt flere retsmøder ind enten ved at forlænge den aktive del af en retsdag i de enkelte sager eller ved at afvikle en 3-4 retsmøder på en arbejdsdag hvor der er tale om mindre sager.

Måske skulle man også tage lærere af de erfaringer man gjorde sig under Corona epidemien, idet det her viste sig at mange ting kunne afvikles uden alle er i sammen lokale. Jeg er med på at det nok ikke gælder alle sager men tilståelsessager og mindre sager i den lette ende kunne man overveje at afvikle elektronisk. Det vil vi også være med til at lette presset generelt på lokale situationen i retten idet jeg fornemmer. at det også at en barriere i forhold til at få afviklet sager hurtigt samt nedbragt sagspukkelen.

Jeg stiller engang i mellem mig selv nedenstående spørgsmål :

Hvordan ville man hvis man skulle tilrettelægge et sådant system i dag gribe det an? Nok ikke som vi gør det i dag eller som beskrevet ovenfor.

Er det rimeligt at en enkeltstående episode fører til at der indføres en adgangskontrol som i lufthavnen og skal den i givet fald gælde evigt?

Giver det nuværende system rent faktisk en retsgaranti for borgere i.o.m. at det er Kafkask i sin opbygning, utroligt langsomt og kræver en særlig indsigt for at kunne færdes der uden at træde ved siden af eller nogen over tæerne.

Er det god latin at kaste gode penge efter dårlige eller mere af det der ikke virker?

Ja det er hvad den lille "spørge Jørgen" bl. a har fået ud af sine år i retten. Hvis denne skriv skulle give anledning til spørgsmål er man velkommen til at henvende sig.

Med venlig hilsen

Pelle Jandrup

Afgående domsmand

Havnegade 47A 3. sal

1058 København K

